

У воді можна знайти *Riccia fluitans*, *Riccia rhenana*,
Ricciocarpos natans, *Chiloscyphus pallescens*.

ЕКОЛОГІЧНА НІША ЯК ДИНАМІЧНА СИСТЕМА

Шанда В.І.

Дискретність, системність, різномасштабність, рухомість, оборотність і необоротність багатьох екологічних явищ і процесів, складність активності та реакцій організмів є універсальними характеристиками, котрі мають використані в обґрунтуванні теорії екологічної ніші.

Екологічна ніша є: 1) динамічним комплексом факторів і ресурсів який формується в угрупованні за участю того чи іншого виду; 2) екологічним простором факторів екзогенного та ендегенного характеру, котрий забезпечує існування видів, їх мінливі середовищеві функції; 3) об'ємною та мінливою сутністю, котра характеризує організми на фоні індивідуальної, видової, онтогенетичної, екологічної обумовленості. 4) ситуаційним поняттям, що характеризує мінливий стан умов в яких живе та які творить вид в кожний даний момент його існування в угрупованні. Екологічна ніша уявно, просторово окреслюється сукупністю перемінних величин градієнтів екологічних факторів, які інтегрується на основі своїх взаємодій та середовищеві та самомінливої активності виду. Екологічній ніші властиві поліфункціональна, поліфакторна обумовленість, динамічний мозаїцизм.

Кожен вид в угрупованні постійно змінює свої позиції в межах амплітуд екологічних факторів, у залежності від свого онтогенезу та особливостей ценотично обумовленого функціонування.

Конфігурація екологічних просторів виду та його ніші змінюється відповідно до вимог, потреб та реакцій відносно факторів і ресурсів середовища, тобто вони пульсують, розширюється чи звужується в онтогенезі або необоротно блокується в своїх певних зонах. Крайні точки обмежують поля пульсації виду, але не багатоваріантність їх комбінацій. Координати екологічної ніші пояснюється як сукупність градієнтів (точок) на осі кожного фактору.

Вид здатний "рухатися" в багатомірному просторі ніші на фоні свого онтогенезу та динаміки умов, виживати на межах нижнього та верхнього порогів (критичних точок) свого існування за всіма факторами та ресурсами.

Чутливість організмів до факторів або ресурсів середовища (температур, вологості, живлення, освітлення) екологічно та онтогенетично багатфакторно обумовлені. Положення виду на осях градієнтів p різних екологічних факторів є мінливими, нестабільним. Тому екологічна ніша є пульсуючою структурою в межах багатовимірною потенціального простору виду.

Перетворення ніш є взаємообумовлений процес розвитку угруповання та виду, котрий веде до прояву потенцій поліморфізму виду, селективної цінності алелів і генотипів.

Заміщення та складна обумовленість екологічних факторів може в деяких випадках забезпечити існування виду за межами критичних точок.

Не всі параметри екологічної ніші однаково змінюються видом. Є фактори позаземного та глобального характеру, дії яких певним чином фіксовані відповідно конкретної зони чи локусу планети та майже не змінюються в біотичному середовищі.

Осі деяких факторів багатомірного простору виду можуть мати різномасштабні градієнти, обумовлені онтогенетично.

На різних етапах онтогенезу вид може існувати в межах різних градієнтів одного і того ж фактору як наприклад, температур, вологості, елементів живлення. Суміщення та взаємопроникнення ніш є неповним, неодноточасним, дискретним, мозаїчним, динамічним, так само як їх стереобудова.

СОЛЕВОЙ СОСТАВ ОСОЛОДЕЛЫХ ПОЧВ УРОЧИЩА “КРУГЛИК”.

Лоза И.М.

Рациональное использование лесных ресурсов требует подробного изучения и детального отображения функциональных свойств леса.

Целью данной работы является изучение водорастворимых соединений эдафотопы осинового колка “Круглик”, а также распределения токсичных и нетоксичных солей по почвенному профилю. Рассматриваемая растительная ассоциация находится на третьей (солонцово-солончаковой) террасе реки Самары. Колок был впервые описан А.Л.Бельгардом в 1956г и, по его описанию, представляет собой осиную дубраву на осолоделых почвах.

Впервые морфологическое строение и условия залегания солоды были описаны в конце 90-х годов прошлого столетия. На основании многих общих черт морфологического строения их отождествляли с почвами подзолистого типа, выделяя под названием “западных подзолов”. В 1900г Прохоров отнес подобные почвы к переходному подзолисто-солонцовому типу почвообразования, впервые отметив близость их к солонцам, но эта работа осталась практически незамеченной. Лишь в 1914г Т.И.Попов, описывая почвы под “осиновыми кустами” Воронежской области, и